

ДМИТРИК ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

доктор юридичних наук, професор, завідувач наукового відділу загальних проблем формування та реалізації інноваційної політики НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, професор кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID 0000-0001-5469-3867

ТОКАРЄВА КАТЕРИНА ОЛЕГІВНА

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліцієстики ХНУВС
ORCID 0000-0001-7891-226X

УДК 347.73

DOI 10.37772/2518-1718-2021-4(36)-13

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БЮДЖЕТНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У представленій публікації зосереджено увагу на дослідженні сучасних новацій у сфері бюджетно-правового регулювання. Підкреслено, що в умовах сьогодення особливої значущості набуває проблема якості тих нормативних змін, які ініціюються суб'єктами законодавчої ініціативи. Наголошено, що впровадження сучасних технологій в умовах цифровізації всіх сфер суспільного життя, у тому числі й у сферу бюджетно-правового регулювання, є позитивним. Водночас для ефективного їх впровадження необхідно системно підходити до вирішення цього питання і розробити пропозиції змін та доповнень у низку статей Бюджетного кодексу України. Авторами констатовано недоцільність розширення переліку статей певних нормативно-правових актів, фінансування яких поставлено в залежність від розсуду Кабінету Міністрів України, зважаючи на наявність фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів та бюджету загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Ключові слова: бюджет, правове регулювання бюджетних відносин, законодавчі новації, рішення ЄСПЛ, нормотворчість.

Постановка проблеми. Сьогодні українське суспільство знаходиться у стані перманентної трансформації, обумовленої багатьма чинниками, серед яких можна позначити як євроінтеграцію, так і процеси цифровізації, які наразі дуже інтенсивно впливають на різні сфери життєдіяльності. Приймаються нові, а також вносяться численні зміни до існуючих нормативно-правових актів, що регулюють різного роду відносини. Не виключенням є й бюджетні відносини, які трансформуються під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів. У цій вирі подій особливої значущості набуває проблема якості тих нормативних змін, які сьогодні ініціюються суб'єктами законодавчої ініціативи. Справа в тому, що від того, наскільки нормативно-правові акти чи зміни до нього будуть якісними багато в чому залежить ефективність правового регулювання, результативність його

дії, вдала реалізація завдань, на виконання яких був створений такий нормативно-правовий акт. Особливо значущою порушена проблема є у зв'язку з необхідністю забезпечення фінансування бюджетних видатків, виконання бюджетних зобов'язань в кризових умовах.

Як вбачається, суб'єкти законодавчої ініціативи не встигають або не вміють глибоко вивчити проблеми, що поставлені до вирішення, а відтоді ставлять некоректні завдання щодо зміни підходів до сучасного регулювання бюджетних правовідносин, реалізація яких не здатна забезпечити їх практичне виконання.

Мета статті полягає у дослідженні сучасних тенденцій бюджетно-правового регулювання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Так, було подано проект закону «Про внесення змін до Бюджетного

кодексу України» від 15.09.2021 р. № 6062 [4]. Його метою є врегулювання питань, пов'язаних із підготовкою проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», удосконалення бюджетних процедур та актуалізація деяких норм Бюджетного кодексу України. Водночас на наше переконання не всі запропоновані зміни є необхідними та мають логічне обґрунтування і практичну значущість. Розглянемо деякі.

По-перше, у представленому законопроекті запропоновано внести зміни до ст. 2 Бюджетного кодексу України й закріпити нові категорії й змінити змістове наповнення вже існуючих. Так, позитивно слід відзначити визначення категорії «система електронної звітності» як автоматизованої системи, яка забезпечує зведення, складання та подання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів (кошторисів бюджетних установ) в електронному вигляді з додержанням вимог Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги» та «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». На наше переконання, впровадження сучасних технологій в умовах цифровізації всіх сфер суспільного життя, у тому числі й у сферу бюджетно-правового регулювання, є позитивним. Водночас окрім визначення системи електронної звітності за текстом рецензованого законопроекту відсутні будь-які інші положення щодо порядку подання звітності до такої системи, строків та ін. Тож саме собою визначення поняття «система електронної звітності» не здатне забезпечити необхідні зрушення щодо впровадження зведення, складання та подання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів (кошторисів бюджетних установ) в електронному вигляді. Тому вважаємо за необхідне системно підходити до вирішення цього питання і розробити пропозиції зміни і доповнень у інші статті Бюджетного кодексу України.

По-друге, запропоновано закріпити у ст. 2 Бюджетного кодексу України поняття «бюджетна пропозиція», що становить собою документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції до Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для досягнення цілей державної (регіональної) політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, та показників їх досягнення, на підставі відповідних орієнтовних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету на середньостроковий період. Як вбачається, фактично, бюджетна пропозиція за своїм змістом є дуже схожою до бюджетного запиту. Однак

їх відмінність тому, що вони складаються на різних стадіях бюджетного процесу. На наше переконання, запропоновані нововведення сприятимуть лише штучному роз'єднанню стадій бюджетного процесу й, як наслідок, наявності зайвих документів, які жодним чином не здійснюють позитивного впливу на бюджетний процес.

І ще один аспект, які свідчить не на користь підтримання розглядуваної новації. Відповідно до ч. 1 ст. 33 Бюджетного кодексу України Бюджетна декларація (прогноз місцевого бюджету) є документом середньострокового бюджетного планування, що визначає засади бюджетної політики і показники державного бюджету на середньостроковий період та є основою для складання проекту Державного бюджету України і прогнозів місцевих бюджетів. При цьому наразі за текстом Бюджетного кодексу України використовується формулювання «пропозиція до Бюджетної декларації». Тож запровадження нового поняття, яким є «бюджетна пропозиція», потребує узгодження із іншими категоріями, що забезпечить однакове їх трактування та належне практичне застосування відповідних бюджетно-правових норм.

По-третє, потребують уточнення пропозиції, які запропоновані до ст. 17 Бюджетного кодексу України. Зокрема, йдеться про визначення серед сторін договору про надання державної (місцевої) гарантії такого суб'єкта, як «інший позичальник». Про кого саме у цьому контексті йдеться залишається поза увагою законодавця.

Справа в тому, згідно з ч. 3 ст. 17 Бюджетного кодексу України [1] обов'язковою умовою надання державної (місцевої) гарантії є укладення відповідного договору. Сторонами такого договору будуть Міністерство фінансів України (місцевий фінансовий орган) та суб'єкт господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за виконання гарантійних зобов'язань. При цьому істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання щодо: (1) внесення плати за надання державної (місцевої) гарантії; (2) надання майнового або іншого забезпечення виконання зобов'язань за гарантією; (3) відшкодування витрат державного (місцевого) бюджету, пов'язаних з виконанням гарантійних зобов'язань; (4) сплата пені за прострочення відшкодування зазначених витрат та ін.

На наш погляд, необхідно чітко визначити хто саме належатиме до категорії «інший позичальник» та регламентувати його статус у відносинах щодо надання державних та/або місцевих гарантій. Крім того, бюджетне законодавство України не містить визначення державних та (або) місцевих гарантій,

однак містить правовий механізм їх надання. Тож для системного і повного регулювання відносин, пов'язаних із наданням державних гарантій, необхідно закріпити визначення понять «державні гарантії» та «місцеві гарантії» у ст. 2 Бюджетного кодексу України (приміром у такому вигляді: «державні гарантії – це операції з надання забезпечення суб'єкту господарювання – резиденту державою через уповноважені органи на умовах строковості, платності, забезпеченості; місцеві гарантії – це операції з надання забезпечення суб'єкту господарювання – резиденту територіальною громадою через уповноважені місцеві органи на умовах строковості, платності, забезпеченості»).

Акцентуємо увагу на тому, що для злагодженого функціонування правового механізму надання державних та місцевих гарантій необхідно чітко закріпити критерії, які дозволятимуть владним суб'єктам надавати відповідні преференції суб'єктам господарювання на отримання таких гарантій (наприклад, пріоритетність відповідної галузі для держави на певний період; фінансові показники за попередні періоди тощо), а також обов'язково забезпечити реалізацію всіх умов надання гарантій як істотних й усунути, так формальне їх дотримання. Однак розробники законопроекту такі зміни не пропонують.

По-четверте, розробники законопроекту наголошують на доцільності виокремлення у складі спеціального фонду бюджету Державного фонду підтримки медицини, спорту, освіти, культури та науки. У той же час зазначимо, що у ньому передбачається доволі багато напрямів, які мають бути профінансовані.

Законодавець до таких джерел пропонує відносити:

а) плата за ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення букмекерської діяльності, ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор казино у мережі Інтернет, ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор у покер у мережі Інтернет, ліцензії на провадження діяльності з надання послуг у сфері азартних ігор, ліцензії на провадження діяльності з проведення парі тоталізатора на іподромі, ліцензії на випуск та проведення лотерей, ліцензії на гральний стіл та/або на гральний стіл з кільцем рулетки, ліцензії на букмекерський пункт, ліцензії на гральний автомат, 50 відсотків отриманих доходів від плати за ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор у гральних закладах казино, а також 50 відсотків отриманих доходів від плати за ліцензії на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів;

б) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України. Фактично лише перша гру-

па надходжень матиме постійний характер, а інші надходження – будуть диференціюватися кожного року й їх обсяг попередньо визначити неможливо.

Ще раз підкреслимо важливість встановлення адекватних джерел формування аналізованого фонду та достатніх обсягів доходів від них для виконання функціонального призначення такого бюджетного фонду. Запропонована норма ускладнює розмежування видатків, які будуть здійснені із запропонованого фонду та загального фонду бюджету. А без такого розподілу наведений законодавчий припис буде не ефективним.

По-п'яте, у п. 30 запропоновано скасувати норми, які регулюють функціонування бюджетів розвитку місцевих бюджетів. Натомість визначено напрямки спрямування коштів, отриманих до спеціального фонду місцевих бюджетів, а також джерела формування загального фонду місцевих бюджетів у частині кредитування. На наш погляд, такий підхід є доволі виваженим, оскільки бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів, а видатки, які з нього фінансуються мають різнопланову спрямованість.

Відповідно до п. 40 цього ж проекту Закону України встановлено заборону планувати та здійснювати видатки з місцевих бюджетів, які віднесені цим Кодексом до державного бюджету, а також здійснювати протягом бюджетного періоду видатки на утримання бюджетних установ одночасно з місцевого та державного бюджетів, крім випадків, коли здійснюються капітальні видатки за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності простроченої кредиторської заборгованості такого бюджету за захищеними статтями видатків на останню звітну дату, що передуює затвердженню та здійсненню видатків, а також видатки за рішенням Кабінету Міністрів України.

Такі видатки запропоновано здійснювати шляхом надання субвенції з місцевого бюджету державному бюджету на підставі рішення місцевої ради та договору між місцевою радою та бюджетною установою, що утримується за рахунок державного бюджету.

Наведені положення потребують уточнення щодо форми та істотних умов договору між місцевою радою та відповідною бюджетною установою, оскільки договори у фінансовій сфері характеризуються відповідною специфічністю. Крім того, зазначимо, що в Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [5] наразі зміни не передбачено й бюджет розвитку залишено (ст. 1, ч. 5 ст. 63, ч. 7 ст. 64). За такого підходу при правозастосуванні виникатиме суперечлива ситуація щодо функціонування таких фондів, їх правового режиму.

По-шосте, запропоновано внести зміни до ст. 122 Бюджетного кодексу України, зокрема, у назві статті слова “міжбюджетних трансфертів” замінити словами “складання місцевих бюджетів”. На нашу думку, у цьому контексті йдеться про різні правові явища. Й в цій статті йдеться про здійснення контролю за складанням відповідного бюджету в частині міжбюджетних трансфертів. Крім того, ініціатори проекту пропонують внести зміни до ст. 123 цього ж Кодексу й надати Казначейству України право скасовувати рішення територіальних органів Казначейства України про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства. У той же час не зазначено, підстави для такого скасування й подальші правові наслідки.

По-сьоме вбачаються дискусійними запропоновані зміни до ст. 43 Бюджетного кодексу України, адже надання коштів для покриття тимчасових касових розривів із державного бюджету до Пенсійного фонду України може призвести до фінансових втрат державного бюджету, що в умовах сьогодення є недопустимим.

По-восьме також не є конструктивними зміни, запропоновані до ст. 72 Бюджетного кодексу України щодо можливості затвердження місцевих бюджетів з дефіцитом у разі залучення до бюджету коштів від місцевих запозичень з огляду на особливості здійснення останніх, визначених в ст. 74 Бюджетного кодексу України.

Ще один аспект, який потребує уваги. Законодавцем запропоновано внести зміни до ст. 70 Бюджетного кодексу України, якою регламентовано видатки та кредитування місцевих бюджетів. Зокрема, запропоновано у ч. 3 вищевказаної статті закріпити напрямки спрямування коштів, отриманих до спеціального фонду місцевих бюджетів. Одним з таких напрямків зазначено «регулювання земельних відносин (за рахунок джерел, визначених пунктом 2 частини першої статті 69¹ цього Кодексу)». На підставі буквального тлумачення наведених пропозицій робимо висновок про порушення нормотворцем відповідних ustalених правил логіки та змісту.

Мабуть, розробники аналізованого проекту мали на увазі правове регулювання земельних відносин. Відповідно до ст. 3 Земельного кодексу України [2] земельні відносини регулюються Конституцією України, цим Кодексом, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами. Фактично за такого підходу йдеться про те, що одним із напрямків спрямування коштів спеціального фонду місцевих бюджетів є розроблення нормативно-правових актів у сфері земельних відносин. Такий підхід в цілому не є аргументованим та ставить чимало запитань до розробників. Як вбачається, в цій ситуації має місце ситуація, коли розробники не розуміють змісту пропо-

нованих положень і як наслідок, маємо неправильне тлумачення слів та словосполучень, що має вкрай важливе значення при нормотворенні.

Як бачимо, запропонованих нововведень багато, але законодавець не звертає увагу на ті моменти, що потреб перетворень. Зокрема, вони пропонують внести зміни до п. 26 р. 6 «Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України. Так, запропоновані зміни стосуються розширення переліку статей певних нормативно-правових актів, фінансування яких поставлено в залежність від розсуду Кабінету Міністрів України, зважаючи на наявність фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів та бюджету загальнообов'язкового державного соціального страхування. На наше переконання, п. 26 загалом потребує виключення, адже вже не перший рік судова практика йде тим шляхом, що фінансування відповідних заходів не може залежати від розсуду Кабінету Міністрів України. У цьому контексті нагадаємо практику Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), що на сьогодні можна вважати сталою.

До цього додамо, що відповідно до ст. ст. 1 та 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [3] суди застосовують як джерело права при розгляді справ положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, а також практику ЄСПЛ та Європейської комісії з прав людини. Так, ЄСПЛ у своїх рішеннях неодноразово констатував, що органи державної влади не можуть посилались на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань. Приміром у рішеннях ЄСПЛ «Кечко проти України» [7] та «Ромашов проти України» [8] наголошено, що реалізація особою права, яке пов'язано з отриманням бюджетних коштів, що базується на спеціальних та чинних на час виникнення спірних правовідносин нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань, тобто посилання органами державної влади на відсутність коштів, як на причину невиконання своїх зобов'язань, є безпідставними.

У рішеннях ЄСПЛ у справі «Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України» [9, п. 48], а також у справі «Бакалов проти України» [6, п. 40] також зазначено, що відсутність бюджетних коштів, передбачених у видатках Державного бюджету України, не є підставою для звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. У цьому контексті також доцільно звернути увагу на положення чинного законодавства України, зокрема, Кодексу адміністративного судочинства України, в нормах якого йдеться про те, що завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне

вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Таким чином, зважаючи на викладене, констатуємо, що фінансування відповідних заходів не може залежати від розсуду Кабінету Міністрів України, а відтак такі положення не можуть закріплюватися нормативно.

Висновки. На підставі проведеного аналізу, робимо висновок про те, що будь-які зміни до законодавства, особливо у сфері публічних фінансів, мають бути конструктивними та такими, що сприятимуть досягненню мети їх втілення у правозастосуванні. При цьому будь-які законодавчі новації мають бути комплексними й відповідати загальноприйнятим правилам та стандартам нормотворчої техніки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України: проект Закону України від 15.09.2021 р. № 6062. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72776.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Рішення Європейського суду з прав людини «Бакалов проти України» (заява № 14201/02) від 30.11.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_322#Text.
7. Рішення Європейського суду з прав людини «Кечко проти України» (заява № 63134/00) від 08.11.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_025#Text.
8. Рішення Європейського суду з прав людини «Ромашов проти України» (заява № 67534/01) від 27.07.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_227#Text.
9. Рішення Європейського суду з прав людини «Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України» (заява № 70297/01) від 18.10.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_444#Text.

REFERENCES

1. Biudzhetni kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 r. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> [in Ukrainian].
2. Zemelnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 25.10.2001 r. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> [in Ukrainian].
3. Pro vykonannya rishen ta zastosuvannya praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> [in Ukrainian].
4. Pro vnesennia zmin do Biudzhetnoho kodeksu Ukrainy: proekt Zakonu Ukrainy vid 15.09.2021 r. № 6062. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72776 [in Ukrainian].
5. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 r. № 280/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
6. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny «Bakalov proty Ukrainy» (zaiava № 14201/02) vid 30.11.2004 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_322#Text [in Ukrainian].
7. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny «Kechko proty Ukrainy» (zaiava № 63134/00) vid 08.11.2005 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_025#Text [in Ukrainian].
8. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny «Romashov proty Ukrainy» (zaiava № 67534/01) vid 27.07.2004 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_227#Text [in Ukrainian].
9. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny «Terem LTD, Chechetkin ta Olius proty Ukrainy» (zaiava № 70297/01) vid 18.10.2005 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_444#Text [in Ukrainian].

ДМИТРИК ОЛЬГА

доктор юридических наук, профессор, заведующая научным отделом общих проблем формирования и реализации инновационной политики НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины, профессор кафедры финансового права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ТОКАРЕВА ЕКАТЕРИНА

кандидат юридических наук, старший научний співробітник НІІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України,
доцент кафедри правоохоронної діяльності і поліції ХНУВД

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ БЮДЖЕТНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

В представленной публикации сосредоточено внимание на исследовании современных новаций в сфере бюджетно-правового регулирования. Подчеркнуто, что в современных условиях особую значимость приобретает проблема качества тех нормативных изменений, которые иницируются субъектами законодательной инициативы. Отмечается, что внедрение современных технологий в условиях цифровизации всех сфер общественной жизни, в том числе и в сферу бюджетно-правового регулирования, является позитивным. В то же время для эффективного их внедрения необходимо системно подходить к решению этого вопроса и разработать предложения изменений и дополнений в ряд статей Бюджетного кодекса Украины. Авторами констатирована нецелесообразность расширения перечня статей определенных нормативно-правовых актов, финансирование которых поставлено в зависимость от усмотрения Кабинета Министров Украины, учитывая наличие финансовых ресурсов государственного и местных бюджетов и бюджета общеобязательного государственного социального страхования.

Ключевые слова: бюджет, правовое регулирование бюджетных отношений, законодательные новации, решения ЕСПЧ, нормотворчество.

DMYTRYK OLGA

2nd PhD, Professor, Head of department of enforceability of national innovative system functioning of Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine, Professor at the Department of Financial Law of the Yaroslav Mudryi National Law University

TOKARIEVA KATERYNA

PhD, Senior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework «for the Innovative Development of NALS of Ukraine, Associate Professor of Law Enforcement and Police Kharkiv National University of Internal Affairs

CURRENT TRENDS IN BUDGET AND LEGAL REGULATION

Problem setting. Nowadays Ukrainian society is in a state of permanent transformation, due to many factors, among which it is possible to designate both European integration and digitalization processes, which currently have a very intense impact on various spheres of life. New ones are accepted, as well as numerous changes to existing regulatory acts governing various kinds of relations. Not an exception are budget relations, which are transformed under the influence of objective and subjective factors. In this swirl of events of particular importance, the problem of quality of those normative changes that are initiated by the subjects of the legislative initiative today becomes a problem. The fact is that the effectiveness of the legal regulation, the effectiveness of its action, the successful implementation of the tasks for which such a normative legal act was created depends on how much normative legal acts or changes to it will be of high quality. A particularly significant problem is the need to ensure the financing of budget expenditures, the fulfillment of budget obligations in crisis conditions.

As it is seen, the subjects of the legislative initiative do not have time or do not know how to deeply study the problems posed to the solution, and since then they set incorrect tasks for changing approaches to the modern regulation of budgetary legal relations, the implementation of which is not able to ensure their practical implementation.

Target of research is to study modern trends in budgetary and legal regulation in Ukraine.

Article's main body. The presented publication focuses on the study of modern innovations in the field of budgetary and legal regulation. It is emphasized that in the present, the problem of quality of those normative changes initiated by the subjects of the legislative initiative becomes of particular importance. It is emphasized that the introduction of modern technologies in the conditions of digitalization of all spheres of public life, including in the sphere of budgetary and legal regulation, is positive. At the same time, for their effective implementation, it is necessary to systematically approach the

solution of this issue and develop proposals for changes and additions in a number of articles of the Budget Code of Ukraine. The authors stated the inappropriacy of expanding the list of articles of certain normative legal acts, whose financing is dependent on the discretion of the Cabinet of Ministers of Ukraine, taking into account the availability of financial resources of state and local budgets and the budget of mandatory state social insurance.

Conclusions. Based on the analysis, we conclude that any changes to the legislation, especially in the field of public finance, should be constructive and contribute to the achievement of the goal of their implementation in law enforcement. At the same time, any legislative innovations should be complex and comply with generally accepted rules and standards of rule-making technique.

Key words: budget, legal regulation of budgetary relations, legislative innovations, decisions of the ECHR, rulemaking.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Дмитрик О. О., Токарева К.О. Сучасні тенденції бюджетно-правового регулювання. *Право та інновації*. 2021. № 4 (36). С. 91–97.